

АНГЛІЦИЗМИ В СУЧАСНОМУ НІМЕЦЬКОМОВНОМУ МЕДІАКОНТЕНТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІКАЦІЙ ІНТЕРНЕТ-ВЕРСІЇ ТАБЛОІДА “BILD”)

ANGLICISMS IN MODERN GERMAN-LANGUAGE MEDIA CONTENT (BASED ON THE TEXT MATERIAL OF THE ONLINE VERSION OF THE TABLOID “BILD”)

Горасєвський Є.О.,

orcid.org/0009-0006-0474-7365

магістрант факультету лінгвістики

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Курілов А.Г.,

orcid.org/0009-0008-5257-0052

магістрант факультету лінгвістики

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Лазєбна О.А.,

orcid.org/0000-0002-0212-4993

кандидатка філологічних наук, доцентка,

завідувачка кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Статтю присвячено опису тематичних груп англійських запозичень у сучасному німецькомовному медіаконтенті. Джерелом для добору матеріалу дослідження слугували тексти статей популярного німецькомовного таблоїда «Bild».

Метою роботи є визначення тематичних груп запозичень на підставі аналізу публікацій німецької газети-таблора, розроблення тематичної класифікації масиву виявлених одиниць.

У розвідці аналізувалися тексти інтернет-версії зазначеного німецькомовного видання. Встановлено, що для його контенту характерними є сенсаційне подання новин, резонансність, використання подекуди шокуючих або відвертих світлин, гучні провокативні заголовки, емоційність, оперативність, ексклюзивність.

Авторами розроблено класифікацію виявлених запозичень за тематичними групами. Їх визначення здійснювалось зокрема з опорою на контексти, в яких з'являлись запозичення, та на актуалізовані в них значення. Загалом було виокремлено 11 тематичних груп: «Соціальна взаємодія», «Економіка, фінанси», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Спорт», «Індустрія моди, одяг», «Політика та безпека», «Кіно, телебачення, музика, танцювальні стилі», «Здоров'я, спосіб життя, харчування», «Транспорт», «Подорожі та дозвілля», «Злочинна діяльність».

З огляду на інтенсифікацію мовних контактів, глобалізаційні процеси, технологічний прогрес, тенденцію до інтернаціоналізації англійської лексики, прогнозованим є подальше зростання кількості запозиченої лексики у вокабулярі німецької мови. Наповнення тематичних груп буде розширюватись, надалі вони будуть активно поповнюватись новими лексичними одиницями, збільшуватись може також кількість тематичних груп. До перспектив дослідження належить здійснення моніторингу використання англійцизмів у лексиконі сучасної німецької молоді, вивчення питання функціонування запозичень у різних типах дискурсів, студіювання семантичних змін іншомовізмів у німецькій мові-реципієнті.

Ключові слова: англійцизм, медіаконтент, таблора, тематична група, гібридні композити, німецька мова.

The article is devoted to the description of thematic groups of English loans in modern German-language media content. The source for the selection of research material was the texts of publications of the popular German-language tabloid *Bild*.

The purpose of the work is to determine the thematic groups of borrowings based on the analysis of the texts of articles from a German tabloid newspaper, to develop a thematic classification of the array of identified units.

In the study, the authors analyzed the texts of the online version of the tabloid. It was established that its content is characterized by sensationalized news reporting, resonance, use of sometimes shocking photos, loud provocative headlines, emotionality, promptness, exclusivity.

The authors developed a classification of borrowings by thematic groups. They were identified, in particular, based on the contexts in which the borrowings appeared and on the actualized meanings in them. In total, 11 thematic groups were singled out: “Social interaction”, “Economy, finance”, “Information and communication technologies”, “Sports”, “Fashion industry, clothing”, “Politics and security”, “Cinema, television, music, dance styles”, “Health, lifestyle, nutrition”, “Transport”, “Travel and leisure” and “Criminal activity”.

Given the intensification of language contacts, globalization processes, technological progress and the tendency towards internationalization of the English vocabulary, further growth in the number of borrowed words in the German vocabulary is predicted. The content of the thematic groups will expand, in the future they will be actively replenished with

new lexical units, and the number of thematic groups may also increase. The prospects of the research include monitoring the use of anglicisms in the lexicon of German youth, studying the functioning of borrowings in various types of discourses, studying the semantic changes of loan words in the German language.

Key words: anglicism, media content, tabloid, thematic group, hybrid compounds, German.

Постановка проблеми. Проблематика статті визначається необхідністю встановлення тематичних груп англійських запозичень у вербальному медіаконтенті як джерелі інформації, пізнання та емоцій, що орієнтується на актуальні потреби масового споживача і формує картину світу цільової аудиторії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив англійської мови на німецьку викликає особливий інтерес у німецьких та австрійських лінгвістів (Р. Глан, Я.Г. Шнайдер, Ю. Шпітцмюллер, Р. Келлер, М. Альтляйтнер, С. Фідлер, Д. Шредер-Крон, Р. Мур та ін.). Явище запозичування лексики з англійської мови в німецьку в різних аспектах активно вивчається українськими мовознавцями П.Н. Дундієм, А.Л. Міщенко, В.А. Котвицькою, В.М. Лопушанським, О.В. Слабою, у французьку – О.В. Косович, Т.М. Гейко, Г.А. Бруско, в українську – Б.М. Ажнюком, О.А. Стишовим, Л.М. Архипенко, Ю.О. Молоткіною, І.П. Скорейко-Свірською, Я.В. Битківською, І.О. Коробовою та ін. Аналіз праць учених свідчить про велику зацікавленість в об'єкті дослідження і про його неосяжність. Незважаючи на наявність обширної кількості наукових розвідок, присвячених вивченню процесу запозичування іншомовної лексики, зокрема в німецькій мові, студіювання англіцизмів у структурі контенту вказаного популярного німецького таблоїда досі не проводились.

Об'єктом даного дослідження є лексичні запозичення з англійської мови та її американського варіанту, а **предметом** – тематичні групи англіцизмів у контенті аналізованої німецької щоденної газети-таблоїда «Bild». У роботі до розгляду залучаються слова та їх структурні елементи мови-донора, що засвоюються системою німецької мови, як прями запозичення, так і гібридні композити (змішані утворення як результати гібридного словоскладання, комбінації з німецьких автохтонних і запозичених елементів – див. [1, с. 166]).

Зазначимо, що, розуміючи під медіаконтентом «змістове наповнення друкованого, аудіовізуального, електронного чи конвергентного засобу масової інформації матеріалами у формі тексту, зображення чи звукозапису з метою передачі інформативних, загальнозначущих, естетично привабливих різножанрових повідомлень, спрямованих на масову аудиторію» [2], ми у статті аналізуємо тексти електронної версії обраного для дослідження видання.

Постановка завдання. Мета даної статті – визначити тематичні групи запозичень на підставі аналізу текстів статей німецької газети-таблоїда, розробити тематичну класифікацію масиву виявлених одиниць. Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань: 1) вивчити вербальний контент обраного для дослідження джерела; 2) на основі розгляду семантики виявлених запозичень класифікувати їх за тематичними групами і схарактеризувати їх склад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Німецька щоденна ілюстрована газета-таблоїд «Bild» користується неабиякою популярністю і має величезний наклад. Для контенту аналізованого німецького видання характерними є сенсаційне подання новин, резонансність, використання подекуди шокуючих або відвертих світлин, гучні провокативні заголовки, емоційність, оперативність, ексклюзивність.

Оскільки цільовою аудиторією видання через його специфіку є молоді люди, зрозумілим стає вибір інструментів для оформлення медійного продукту, який буде цікавим для споживача. «Молодь сьогодні з великою зацікавленістю сприймає якісно написаний і зрежисований медіаконтент, який володіє художньою й естетичною цінністю і є джерелом нових знань, емоцій та вражень. Саме емоційне сприйняття визначає потребу індивіда в таких елементах, які будуть виділятися із сірої маси та порушуватимуть звичний рутинний плин процесу медіаспоживання» [3, с. 149].

Нині у медіаконтенті присутня, окрім книжної, й розмовна, жаргонна лексика. Її використання пояснюється прагненням журналістів знайти «свіжі» мовні засоби, не «затерті» часом. Ознакою сьогодення є пріоритетність у мові ЗМІ розкутості, що виявляється у виборі розмовних слів, до того ж англіцизмів із розмовної мови [4, с. 249].

Кожна тематична сфера, лексика якої вживається у текстах газет, нараховує доволі велику кількість англіцизмів. Семантичний процес зсуву ієрархії значення відбувається в усіх тематичних сферах. Він призводить до переміщення англіцизмів з однієї тематичної сфери до іншої. Зміни у семантиці запозичення можуть відбутися при його переході з термінологічної сфери в загальнолітературну [5, с. 34–35]. Під час визначення тематичної групи, до якої міг належати той чи інший англіцизм, доцільним було спиратися на

контексти, в яких він з'являвся, та на актуалізовані в них значення запозичень.

Наведемо деякі приклади вживання англіцизмів у текстах статей аналізованого видання [6]:

Baby-Update bei Pietros hochschwangerer Laura (08.08.2024).

„Diese Veränderung vereinfacht unsere Verwaltungs- und Führungsstruktur in Deutschland, gibt uns mehr Handlungsgeschwindigkeit und erlaubt dem **Management-Team**, sich voll auf seine operativen Aufgaben zu konzentrieren und Ford in eine erfolgreiche Zukunft zu führen“, begründete Aufsichtsrats-Chef Kieran Cahill den drastischen Schritt (27.06.2024).

Die **Whistleblowerin**, die vor ihrer geschlechtsangleichenden Operation als Mann lebte und mit Vornamen Bradley hieß, hatte Wikileaks 2010 Hunderttausende geheime Militärdokumente zukommen lassen (13.03.2022).

Alles nur **Fake!** Die Plakate, aber auch eine angebliche Grünen-Homepage waren gefälscht (03.02.2023).

Zu Botox und Hyaluron bekennen sich viele **Stars**. Aber ein **Facelift** mit Skalpell geben die wenigsten zu (24.07.2024).

Auch musikalisch ist der **Song** ein **Flop** für die **Follower** (04.08.2024).

Unfall-**Horror** in Sachsen: Motorradfahrer (46) stirbt bei Müllauto-**Crash** (31.07.2024).

Як засвідчують проілюстровані приклади, щодо основної функції медіадискурсу – відображення актуальних настроїв суспільства в різних сферах діяльності та впливу на цільову аудиторію – англomовні запозичення мають вагомий перелік допоміжних функцій (номінативна, компресивна, інтегровальна, оцінювальна, експресивно-стилістична, функція демонстрації лінгвістичної вправності мовця, функція показника приналежності до певної групи мовців тощо) [7, с. 11].

Аналіз фактичного матеріалу дав підстави виділити 11 тематичних груп (далі – ТГ): «Соціальна взаємодія», «Економіка, фінанси», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Спорт», «Індустрія моди, одяг», «Політика та безпека», «Кіно, телебачення, музика, танцювальні стилі», «Здоров'я, спосіб життя, харчування», «Транспорт», «Подорожі та дозвілля», «Злочинна діяльність».

ТГ «Соціальна взаємодія» включає назви понять, що пов'язані з життєдіяльністю людини, описують побут і взаємини між суб'єктами суспільно-історичної діяльності (*der Job, der Fulltime-*

Job, der Workaholic, das Co-Working/Coworking, der Swinger, das Sex-Dating, das Coming-out, das Baby-Update, der Babysitter, das Blind Date, der Lover, die Lovestory, das Babysitting, das Matching, der Matchmaker, das Dating-Abenteuer, die Teenagerschwangerschaft).

До ТГ «Економіка, фінанси» ввійшли назви понять, що стосуються бізнесу, пов'язані з підприємницькою діяльністю, фінансовими питаннями, назви осіб, що займаються вказаними видами діяльності, тощо (*der Break-even-Point, das Outplacement, das Controlling, das Cash, das Cashback, der Cashflow, die Cashcow, der Spread, das Hot Money, der Moneymaker, der/die Accountant, das Management-Team, der Manager, das Marketing, die Case-History, das Spreading*).

«Оскільки економічні ситуації мають найчастіше реальний міжнародний характер, англо-американізм – елементи лідируючої в поповненні економічної лексики мови – набувають статусу інтернаціоналізмів унаслідок глобалізації світової економіки. Поряд із латинізмами – постійними одиницями термінологічного фонду спеціальної мови економіки – вони настільки «освоюються» в цій терміносистемі, що починають з'єднуватися з німецькими елементами» [8, с. 30]. Маємо констатувати, що значну частину лексики низки ТГ становлять терміни-гібридні композити.

ТГ «Інформаційно-комунікаційні технології» є також однією з найчисельніших груп. Вона включає назви комп'ютерного обладнання, назви понять, що стосуються зберігання, передачі та обробки інформації, інструменти, ресурси, які використовуються для комунікації, створення та поширення інформації (*das Update, der User, das Interface, der Thread, der Computer, das Tablet, das Back-up, der Port, der Messenger, der Streaming-Dienst, der Chat, der Onlinedienst, das Smartphone, das Mail, der/das Account, der Screen*).

Зазначимо, що запозичення цієї групи добре адаптуються до граматичної системи німецької мови. Терміносистема інформаційних технологій дуже насичена англіцизмами, порівняно з іншими, тому, наприклад, під час комплексного вивчення освоєння запозичень на всіх рівнях у системі німецької мови її не можна оминати увагою. Загалом, процес англіцизації у галузі інформаційних технологій сьогодні виявляється найактивніше, і буде, вочевидь, продовжуватися надалі [9, с. 117], тож можна прогнозувати збільшення кількості одиниць цієї групи, воно є неминучим через невідомий розвиток науково-технічного прогресу.

До ТГ «Спорт» потрапили назви видів спорту та спортивних ігор, назви осіб, які займаються різними видами спорту, і назви понять, пов'язаних зі спортивними змаганнями та їх перебігом (*der Basketball, der Baseball, der Fight, das Skateboarding, der Sprint, das Riverrafting, das Freeriding, das Hockey, das Curling, das Wrestling, der Wrestler, das Tennis, der Tenniscourt, das Game, der Uppercut, der Knockoutsieg, der Knockdown, das/der Work-out*).

ТГ «Індустрія моди, одяг» об'єднує назви предметів одягу, назви заходів, на яких демонструються лінії модного одягу і т.і. (*der Look, der Doll-Look, das Bikini-Girl, die Fashionweek, die Fashion-Show, das Outfit, die Jogginghose, der/das Hoodie, der Sneaker, der Slip, der G-String, das Cape, der Cutaway, das Cocktail-Dress, der Dresscode, das Label, der Influencer*).

До ТГ «Політика та безпека» належать назви понять, що стосуються регулювання взаємодії людей, політичних і військових союзів, управління правових стосунків, формування взаємовідносин між суспільними групами, державами тощо (*der Out-of-area-Einsatz, die Fake-Wahlwerbung, das/der Fake-Poster, die First Lady, die Primary, der Polittalk, der Onlineaktivist, der Boykott, der Comeback-Versuch, der Kampfjet, die Eskalation*).

Події, які переживають люди через війни, революції, державні перевороти, різні форми політичних конфліктів, або вибори, що передбачають формування органів влади, певною мірою впливають на політичне життя в багатьох країнах і вносять нову лексику в інші мови. Безперечно, ці зміни стосуються і німецької мови, як, власне, і багатьох інших.

ТГ «Кіно, телебачення, музика, танцювальні стилі» складають назви осіб, що займаються кінематографічною діяльністю, назви програм, продуктів кіно, назви музичних, танцювальних стилів, назви осіб, що займаються музикою, танцями (*der Thriller, die Primetime, die Datingshow, der Low-Budget-Film, die Boyband, der Song, der Comeback-Song, der Single, das Cover, der Jazz, die Attack, der Breakdance, der Twist, der Twerk*).

ТГ «Здоров'я, спосіб життя, харчування» включає назви терапій, процедур, програм з догляду за здоров'ям, спрямованих на гальмування старіння, збереження активності і фізичного та менталь-

ного здоров'я, назви осіб, що працюють у сфері охорони здоров'я та індустрії краси, тощо (*der/das Facelift, der Beauty-Doc, das Akupressur-Tool, das Anti-Aging/Antiaging, das/der Pflege-Set, die Low-Carb-Diät*).

До ТГ «Транспорт» увійшли назви транспортних засобів та їх водіїв, усі назви понять, які пов'язані з транспортною системою, інфраструктурою, сферою транспорту (*das Bike, der Biker, der Buggy, der Scooter, der Low-Cost-Carrier, der Müllauto-Crash, der Horror-Crash*).

ТГ «Подорожі та дозвілля» складають назви понять, пов'язаних із відпочинком, розвагами у вільний час, назви видів, місць відпочинку тощо (*der Trip, das Sightseeing, das Wellnesshotel, die Hostess, das Outdoor, das Resort*).

ТГ «Злочинна діяльність» включає назви злочинних угруповань, організацій та їх учасників і назви правопорушень (*der Gangster, das Carjacking, die Cyber-Kriminalität, der Killer, der Kopf-ab-Killer*).

Висновки. У ході дослідження виокремлено 11 ТГ та проаналізовано їх склад. Встановлено, що найпродуктивнішими ТГ є такі: «Соціальна взаємодія», «Економіка, фінанси», «Інформаційно-комунікаційні технології». Це пов'язано зі значущістю цих царин для німецького соціуму та суспільства в цілому. Вказаним вище ТГ незначно поступаються в кількісному відношенні ТГ «Спорт», «Індустрія моди, одяг», «Політика та безпека» та «Кіно, телебачення, музика, танцювальні стилі». Інші ТГ є менш репрезентативними.

Зростанню кількості запозиченої лексики у вокабулярі німецької мови й надалі сприятимуть «інтенсифікація мовних контактів, глобалізаційні процеси, технологічний прогрес, обмін інформацією, тенденція до інтернаціоналізації англійської лексики» [10, с. 343]. З огляду на це, тематичні групи будуть активно поповнюватись новими лексичними одиницями. Водночас може збільшуватись і кількість тематичних груп.

До перспектив дослідження належить здійснення моніторингу використання англіцизмів у лексиці сучасної німецької молоді, вивчення питання функціонування запозичень у різних типах дискурсів, студіювання семантичних змін іншомовізмів у німецькій мові-реципієнті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Котвицька В. А. Структурно-семантичні особливості змішаних композит з компонентами-англіцизмами у сучасній німецькій мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*. 2016. Вип. 60. С. 165–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2016_60_63
2. Садівничий В. О. Типи, види та особливості подачі контенту кросмедіа. В. Е. Шевченко (ред.). Кросмедіа: контент, технології, перспективи : колективна монографія. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К. : кафедра мультимедійних технологій і медіадизайну Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. С. 40–47.
3. Короткова К. І., Просяник О. П. Фактори створення медіаконтенту для молоді. *Модернізація та сучасні українські і світові наукові дослідження* : матеріали III Міжнар. наук. конф., 3 березня 2023 р. Херсон. Молодіжна наукова ліга. С. 148–150.
4. Котвицька В. А. Особливості семантичної адаптації та функціонування англіцизмів у сучасній німецькій публіцистиці. *Мовні і концептуальні картини світу. КНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 43 (2). С. 246–251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_43%282%29__39
5. Котвицька В. А. Тематична класифікація прямих лексичних запозичень з англійської у сучасній німецькій мові. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Філологічні науки*. 2016. Кн. 1. С. 34–37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2016_1_9
6. Bild.de: Aktuelle Nachrichten. URL: <https://bild.de/>
7. Архипенко Л. М. Англомовна лексика в сучасних українських медійних текстах (функціональний аспект). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 6. Частина 1. 2022. URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.1/02>
8. Шерстюк О. І. Запозичення англіцизмів як спосіб утворення економічних термінів у німецькій мові. *Науковий журнал «Південний архів» (філологічні науки)*. Випуск LXXIX. 2019. С. 28–31. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2019-79-5>
9. Лазебна О. А., Мельник О. М., Котвицький А. В. Терміни в лексиконі фахівців галузі інформаційних технологій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74). № 1. 2024. Частина 1. С. 114–119. URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.1/19>
10. Тіміна А. О., Лазебна О. А. Теоретичні засади вивчення граматичного освоєння запозичень у сучасній німецькій мові. *Молодий вчений*. № 9 (73). Вересень, 2019. С. 343–346. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-73>